

1724**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia 8 lipca 2004 r.

w sprawie sposobu przeprowadzania kontroli niektórych roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów, które stanowią szczególne zagrożenie dla środowiska²⁾

Na podstawie art. 34 ust. 8 pkt 2 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2004 r. Nr 11, poz. 94 i Nr 96, poz. 959) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe sposoby przeprowadzania kontroli niektórych roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów, stanowiących szczególne zagrożenie dla środowiska:

- 1) których wprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest dopuszczone tylko ze względu na ich przeznaczenie do wykorzystania w pracach naukowo-badawczych;
- 2) które są wymienione w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 marca 2004 r. w sprawie zapobiegania wprowadzaniu i rozprzestrzenianiu się organizmów kwarantannowych (Dz. U. Nr 61, poz. 571 i Nr 138, poz. 1466) w załącznikach nr 2 i 4.

§ 2. Kontrola roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów, o których mowa w § 1, polega na przeprowadzeniu oceny zdrowotności tych roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów.

§ 3. 1. Rośliny z rodzajów *Citrus* L., *Fortunella* Swingle, *Poncirus* Raf. oraz ich mieszańce, z wyjątkiem owoców i nasion tych roślin, przed wykorzystaniem do prac naukowo-badawczych poddaje się pierwszemu etapowi oceny zdrowotności, zwanemu dalej „procesem terapii”, zgodnie z procedurami określonymi przez Organizację do spraw Żywności i Rolnictwa (FAO)³⁾.

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej — rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 134, poz. 1433).

²⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają załącznik nr III do dyrektywy 95/44/WE z dnia 26 lipca 1995 r. ustanawiającej warunki, zgodnie z którymi niektóre organizmy szkodliwe, rośliny, produkty roślinne i inne, wymienione w załącznikach I—V do dyrektywy Rady 77/93/EWG mogą być wprowadzane do Wspólnoty lub niektórych jej stref chronionych lub przemieszczane we Wspólnocie lub w takich strefach celem przeprowadzenia prób lub do celów naukowo-badawczych i do prowadzenia prac nad tworzeniem odmian roślin (Dz. Urz. WE L 184 z 03.08.1995).

Dane dotyczące ogłoszenia aktu prawa Unii Europejskiej dotyczą ogłoszenia tego aktu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej — wydanie specjalne.

³⁾ Przewodniki Techniczne dla Bezpiecznego Przemieszczania Roślin wydawane przez Organizację Narodów Zjednoczonych Do Spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO).

2. Rośliny, o których mowa w ust. 1, po przeprowadzeniu procesu terapii:

- 1) poddaje się ocenie wizualnej na obecność oznak i objawów powodowanych przez organizmy szkodliwe; ocenę tę przeprowadza się od chwili dostarczenia roślin do jednostki prowadzącej prace naukowo-badawcze do chwili zakończenia badań;
- 2) poddaje się badaniom na obecność organizmów szkodliwych;
- 3) do chwili zakończenia badań, przechowuje się w warunkach wymaganych do prowadzenia prac naukowo-badawczych oraz sprzyjających ich normalnemu wzrostowi w cyklu wegetacyjnym.

3. Do badań, o których mowa w ust. 2 pkt 2, stosuje się metody oraz rośliny szczególnie wrażliwe na dany organizm szkodliwy, zwane dalej „roślinami wskaźnikowymi”, uwzględniając rośliny gatunków *Citrus sinensis* (L.) Osbeck, *C. aurantifolia* Christm. Swing, *C. medica* L., *C. reticulata* Blanco i *Sesamum* L., umożliwiające wykrycie następujących organizmów szkodliwych:

- 1) Citrus greening bacterium;
- 2) Citrus variegated chlorosis;
- 3) Citrus mosaic virus;
- 4) Citrus tristeza virus (wszystkie izolaty);
- 5) Citrus vein enation woody gall;
- 6) Leprosis;
- 7) Naturally spreading psorosis;
- 8) *Phoma tracheiphila* (Petri) Kanchaveli & Gikashvili;
- 9) Satsuma dwarf virus;
- 10) *Spiroplasma citri* Saglio *et al.*;
- 11) Tatter leaf virus;
- 12) Witches' broom phytoplasma;
- 13) *Xanthomonas campestris* (wszystkie szczepy patogeniczne dla *Citrus*).

4. W przypadku chorób powodujących zamieranie roślin, wierzchołki pędów roślin, o których mowa w ust. 1, szczepi się na siewki uprawiane w sterylnych kulturach, w sposób określony w procedurach, o których mowa w ust. 1, a wyprodukowane w ten sposób rośliny poddaje się procesowi terapii.

5. Jeżeli w czasie oceny wizualnej, o której mowa w ust. 2 pkt 1, na roślinach zaobserwowano oznaki lub objawy występowania organizmów szkodliwych, rośliny poddaje się badaniom laboratoryjnym w celu identyfikacji tych organizmów.

§ 4. 1. Rośliny, przeznaczone do sadzenia, z rodzajów *Cydonia* Mill., *Malus* Mill., *Prunus* L., *Pyrus* L. i ich mieszańce oraz rośliny z rodzaju *Fragaria* L., z wyjątkiem nasion tych roślin, przed wykorzystaniem do prac naukowo-badawczych, poddaje się procesowi terapii zgodnie z procedurami, o których mowa w § 3 ust. 1.

2. Rośliny, o których mowa w ust. 1, po przeprowadzeniu procesu terapii:

- 1) poddaje się ocenie wizualnej na obecność oznak i objawów powodowanych przez organizmy szkodliwe; ocenę tę przeprowadza się od chwili dostarczenia roślin do jednostki prowadzącej prace naukowo-badawcze do chwili zakończenia badań;
- 2) poddaje się badaniom na obecność organizmów szkodliwych;
- 3) do chwili zakończenia badań, przechowuje się w warunkach wymaganych do prowadzenia prac naukowo-badawczych oraz sprzyjających ich normalnemu wzrostowi w cyklu wegetacyjnym.

3. W przypadku roślin z rodzaju *Fragaria* L., niezależnie od kraju ich pochodzenia, do badań stosuje się metody laboratoryjne oraz rośliny wskaźnikowe, uwzględniając rośliny gatunku *Fragaria vesca* i *Fragaria virginiana* oraz rośliny z rodzaju *Chenopodium* spp., umożliwiające wykrycie następujących organizmów szkodliwych:

- 1) Arabis mosaic virus;
- 2) Raspberry ringspot virus;
- 3) Strawberry crinkle virus;
- 4) Strawberry latent 'C' virus;
- 5) Strawberry latent ringspot virus;
- 6) Strawberry mild yellow edge virus;
- 7) Strawberry vein banding virus;
- 8) Strawberry witches' broom phytoplasma;
- 9) Tomato black ring virus;
- 10) Tomato ringspot virus;
- 11) *Colletotrichum acutatum* Simmonds;
- 12) *Phytophthora fragariae* Hickman var. *fragariae* Wilcox & Duncan;
- 13) *Xanthomonas fragariae* Kennedy & King.

4. W przypadku roślin z rodzaju *Malus* Mill.:

- 1) niezależnie od kraju ich pochodzenia, do badań stosuje się metody laboratoryjne oraz rośliny

wskaźnikowe, umożliwiające wykrycie następujących organizmów:

- a) Tobacco ringspot virus,
- b) Tomato ringspot virus,
- c) *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al.;

2) jeżeli rośliny pochodzą z kraju, który nie jest uznany za wolny od Apple proliferation phytoplasma lub Cherry rasp leaf virus (amerykański), do badań stosuje się metody laboratoryjne oraz rośliny wskaźnikowe, umożliwiające wykrycie tych organizmów.

5. W przypadku roślin z rodzaju *Prunus* L., dla każdego gatunku tych roślin:

- 1) niezależnie od kraju ich pochodzenia, do badań stosuje się metody laboratoryjne oraz rośliny wskaźnikowe, umożliwiające wykrycie następujących organizmów szkodliwych:
 - a) Little cherry pathogen (nieeuropejskie),
 - b) Peach mosaic virus (amerykański),
 - c) Peach phony rickettsia,
 - d) Peach rosette mosaic virus,
 - e) Peach rosette phytoplasma,
 - f) Peach X-disease phytoplasma,
 - g) Peach yellows phytoplasma,
 - h) Plum line pattern virus (amerykański),
 - i) Plum pox virus,
 - j) Tomato ringspot virus,
 - k) *Xanthomonas campestris* pv. *pruni* (Smith) Dye;

2) jeżeli rośliny pochodzą z kraju, który nie jest uznany za wolny od Apricot chlorotic leafroll phytoplasma, Cherry rasp leaf virus lub *Pseudomonas syringae* pv. *persicae* (Prunier et al.) Young et al., do badań stosuje się metody laboratoryjne oraz rośliny wskaźnikowe, umożliwiające wykrycie tych organizmów.

6. W przypadku roślin z rodzaju *Cydonia* Mill. i *Pyrus* L., niezależnie od kraju ich pochodzenia, do badań stosuje się metody laboratoryjne oraz rośliny wskaźnikowe, umożliwiające wykrycie *Erwinia amylovora* (Burr.) Winsl. et al. i Pear decline phytoplasma.

7. Jeżeli w czasie oceny wizualnej, o której mowa w ust. 2 pkt 1, na roślinach zaobserwowano oznaki lub objawy występowania organizmów szkodliwych, rośliny poddaje się badaniom laboratoryjnym w celu identyfikacji tych organizmów.

§ 5. 1. Rośliny z rodzaju *Vitis* L., z wyjątkiem owoców tych roślin, przed wykorzystaniem do prac naukowo-badawczych, poddaje się procesowi terapii zgodnie z procedurami, o których mowa w § 3 ust. 1.

2. Rośliny, o których mowa w ust. 1, po przeprowadzeniu procesu terapii:

- 1) poddaje się ocenie wizualnej na obecność oznak i objawów powodowanych przez organizmy szkodliwe, uwzględniając *Daktulosphaira vitifoliae* (Fitch); ocenę tę przeprowadza się od chwili dostarczenia roślin do jednostki prowadzącej prace naukowo-badawcze do chwili zakończenia badań;
- 2) poddaje się badaniom na obecność organizmów szkodliwych;
- 3) do chwili zakończenia badań, przechowuje się w warunkach wymaganych do prowadzenia prac naukowo-badawczych oraz sprzyjających ich normalnemu wzrostowi w cyklu wegetacyjnym.

3. Jeżeli rośliny, o których mowa w ust. 1, pochodzą z kraju, który nie jest uznany za wolny od:

- 1) Ajinashika disease — rośliny poddaje się badaniom laboratoryjnym; w przypadku uzyskania wyniku negatywnego tych badań rośliny poddaje się testowi biologicznemu na winorośl odmiany Koshu i pozostawia pod obserwacją przez co najmniej dwa cykle wegetacyjne;
- 2) Grapevine stunt virus — do badań używa się roślin wskaźnikowych, uwzględniając winorośl odmiany Campbell Early; ocenę wizualną przeprowadza się przez okres roku;
- 3) Summer mottle — do badań używa się roślin wskaźnikowych, uwzględniając winorośl odmiany Sideritis, Cabernet-Franc i Mission.

4. Niezależnie od kraju pochodzenia roślin, o których mowa w ust. 1, do badań stosuje się metody laboratoryjne oraz rośliny wskaźnikowe, umożliwiające wykrycie następujących organizmów szkodliwych:

- 1) Blueberry leaf mottle virus;
- 2) Grapevine Flavescence dorée MLO i inne żółtaczk winorośli;
- 3) Peach rosette mosaic virus;
- 4) Tobacco ringspot virus;
- 5) Tomato ringspot virus;
- 6) *Xylella fastidiosa* (Well & Raju);
- 7) *Xylophilus ampelinus* (Panagopoulos) Willems *et al.*

5. Jeżeli w czasie oceny wizualnej, o której mowa w ust. 2 pkt 1, na roślinach zaobserwowano oznaki lub objawy występowania organizmów szkodliwych, rośliny poddaje się badaniom laboratoryjnym w celu identyfikacji tych organizmów.

§ 6. 1. Rośliny, przeznaczone do sadzenia, z rodzaju *Solanum* L., tworzące stolony lub bulwy oraz ich mieszańce, przed wykorzystaniem do prac naukowo-badawczych, poddaje się procesowi terapii zgodnie z procedurami, o których mowa w § 3 ust. 1.

2. Każdą roślinę pochodzącą z partii roślin, o których mowa w ust. 1, po przeprowadzeniu procesu terapii:

- 1) poddaje się ocenie wizualnej na obecność oznak i objawów powodowanych przez organizmy szkodliwe, uwzględniając Potato yellow vein disease; ocenę tę przeprowadza się od chwili dostarczenia roślin do jednostki prowadzącej prace naukowo-badawcze do chwili zakończenia badań;
- 2) poddaje się badaniom na obecność organizmów szkodliwych;
- 3) do chwili zakończenia badań, przechowuje się w warunkach wymaganych do prowadzenia prac naukowo-badawczych oraz sprzyjających ich normalnemu wzrostowi w cyklu wegetacyjnym.

3. Badania, o których mowa w ust. 2, przeprowadza się w celu wykrycia następujących organizmów szkodliwych:

- 1) bakterii:
 - a) *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis *et al.* ssp. *sepedonicus* (Spieckermann *et al.*) Davis *et al.*,
 - b) *Ralstonia solanacearum* (Smith) Smith;
- 2) wirusów i organizmów wirusopodobnych:
 - a) Andean potato latent virus,
 - b) Potato black ringspot virus,
 - c) Potato spindle tuber viroid,
 - d) Potato yellowing alfamovirus,
 - e) Potato virus T,
 - f) Andean potato mottle virus,
 - g) wirusy ziemniaka: A, M, S, V, X i Y (włączając Y⁰, Yⁿ i Y^c) oraz Potato leaf roll virus.

4. W przypadku nasion właściwych ziemniaka badanie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, przeprowadza się w celu wykrycia wirusów i organizmów wirusopodobnych wymienionych w ust. 3 pkt 2 lit. a—e.

5. Jeżeli w czasie oceny wizualnej, o której mowa w ust. 2 pkt 1, na roślinach zaobserwowano oznaki lub objawy występowania organizmów szkodliwych, rośliny poddaje się badaniom laboratoryjnym w celu identyfikacji tych organizmów.

6. W celu wykrycia organizmów szkodliwych, o których mowa w ust. 3, przeprowadza się badania na obecność:

- 1) bakterii, zgodnie z następującym sposobem postępowania:
 - a) w przypadku bulw — badaniu poddaje się część przystolonową każdej bulwy; standardowa próba składa się z 200 bulw, z tym że dopuszcza się przeprowadzenie badania próby obejmującej mniej niż 200 bulw,
 - b) w przypadku młodych roślin i sadzonek, w tym mikroroślin — badaniu poddaje się dolną część

- łodygi każdej rośliny oraz korzenie, jeżeli jest to możliwe,
- c) w przypadku badania bulw potomnych lub fragmentów łodyg u ich podstawy w odniesieniu do gatunków niewytwarzających bulw — po badaniu pozostawia się rośliny na jeden cykl wegetacyjny,
- d) w przypadku badania na obecność *Clavibacter michiganensis* (Smith) Davis *et al.* ssp. *sepedonicus* (Spieckermann *et* Kotthoff) Davis *et al.* — stosuje się metodykę badań określoną w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzeniania się bakterii *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* (Dz. U. Nr 75, poz. 709); metodykę tę stosuje się do roślin, o których mowa w lit. a i b,
- e) w przypadku badania na obecność *Ralstonia solanacearum* (Smith) Smith — stosuje się metodykę badań określoną w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 kwietnia 2004 r. w sprawie szczegółowych sposobów postępowania przy zwalczaniu i zapobieganiu rozprzestrzeniania się bakterii *Ralstonia solanacearum* (Dz. U. Nr 83, poz. 775); metodykę tę stosuje się do roślin, o których mowa w lit. a i b;
- 2) wirusów i organizmów wirusopodobnych, z wyjątkiem Potato spindle tuber viroid, zgodnie z następującym sposobem postępowania:
- a) badania laboratoryjne materiału wegetatywnego, w tym bulw, młodych roślin, sadzonek i mikroślim, obejmują co najmniej test serologiczny przeprowadzany w fazie przed kwitnieniem, w czasie kwitnienia lub tuż po kwitnieniu, w odniesieniu do każdego organizmu szkodliwego wymienionego w ust. 3 pkt 2 lit. a, b, d i g; jeżeli uzyskano negatywny wynik testu serologicznego, przeprowadza się test biologiczny; w przypadku Potato leaf roll virus wykonuje się dwa testy serologiczne,
- b) w przypadku nasion badanie obejmuje test serologiczny, a w przypadku braku możliwości jego przeprowadzenia — test biologiczny; zaleca się przeprowadzenie powtórnego badania części prób negatywnych oraz prób, które uzyskały wyniki testów na granicy przyjętych dla nich dopuszczalnych wartości, przy użyciu innych metod,
- c) badania z użyciem testów serologicznych i biologicznych, o których mowa w lit. a i b, przeprowadza się na roślinach uprawianych w szklarni, a próbę pobiera się co najmniej z dwóch miejsc na każdej łodydze rośliny, z uwzględnieniem młodych, w pełni rozwiniętych liści z wierzchołka każdej łodygi oraz starszych liści z części środkowej,
- d) w przypadku badania z użyciem testów serologicznych, o których mowa w lit. a i b, nie łączy się liści pochodzących z różnych roślin, chyba że dla danego testu dopuszcza się łączenie tych liści; w celu sporządzenia próby z jednej rośliny dopuszcza się łączenie liści z poszczególnych łodyg tej rośliny,
- e) w przypadku testu biologicznego dopuszcza się łączenie do pięciu roślin przy inokulacji co najmniej podwójnej liczby roślin wskaźnikowych; do testów biologicznych używa się roślin wskaźnikowych, zamieszczonych w wykazie Europejskiej i Śródziemnomorskiej Organizacji Ochrony Roślin (EPPO) lub innych urzędowo zatwierdzonych roślin wskaźnikowych, w przypadku których została wykazana przydatność do wykrywania wirusów;
- 3) Potato spindle tuber viroid, zgodnie z następującym sposobem postępowania:
- a) w przypadku roślin, o których mowa w ust. 1, badaniu laboratoryjnemu poddaje się rośliny pochodzące ze szklarni, po ich dobrym ukorzenieniu, ale przed kwitnieniem i wytworzeniem pyłku,
- b) rośliny powinny być uprawiane w temperaturze co najmniej 18 °C oraz w warunkach co najmniej 16-godzinnej okresu naświetlania,
- c) próbę powinny stanowić w pełni rozwinięte liście pobierane z wierzchołka łodygi każdej rośliny,
- d) analizę przeprowadza się z użyciem radioaktywnych lub nieradioaktywnych znakowanych sond cDNA lub RNA, przy użyciu metody elektroforezy powrotnej, stosując barwienie srebrem lub RT-PCR; dopuszczalna proporcja łączenia roślin dla sond i elektroforezy powrotnej wynosi 1:5.
- § 7. 1. Kontrola roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów wymienionych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 marca 2004 r. w sprawie zapobiegania wprowadzaniu i rozprzestrzenianiu się organizmów kwarantannowych w załącznikach nr 2 i 4 obejmuje ocenę wizualną lub badania laboratoryjne na obecność oznak lub objawów występowania organizmów kwarantannowych określonych w załącznikach nr 1 i 2 do wymienionego rozporządzenia.
2. W czasie kontroli sprawdza się spełnienie wymagań specjalnych określonych w załączniku nr 4 do rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1.
- § 8. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 3 dni od dnia ogłoszenia.